

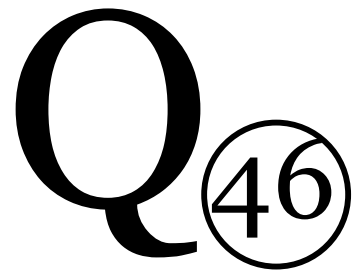
nous aprenentatges, pròtesis digitals
en l'educació permanent i mutacions relacionals

ENDREÇA

*Ara que no està entre nosaltres
ara que les cendres brollen a la terra
i l'horitzó està lleugerament encès...*

***Oferim aquest número de la revista en reconeixement
i homenatge a Michele Knobel, amiga i companya,
amb la que tant compartim encara.***

*I, mentrestant, continuem volent desaprendre i saber
i materialitzar temps-i-espai de lluites i esperances,
de llibertat, acollida i amor...*

Quaderns d'Educació Contínua

**nous aprenentatges, pròtesis digitals
en l'educació permanent i mutacions relacionals**

Editors

Iolanda Corella Llopis
i pep aparicio guadas

Consell de direcció i coordinació

Tere Vila, Encarna Such Cardona, Juanma Sanchis Marqués, M. Nieves Roselló, María José Picher, Carlos Pallarés, Rosa Navarro, Pascual Múrcia Ortiz, Dolors Monferrer Ferrando, Rosa M. González Conca, Goio Fidel Sarmiento, Manuela Fuentes Martínez, Lorena Ordiñana Pérez, Marta Malet Carol, Mila Grau Alepuz, Loles Martínez Cebrián, María Gabarda Riofrío, Francisca Borox López, Isabel Aparicio Guadas

Consell de redacció i assessorament

Antonia de Vita (UNIVR), Dolors Vinyoles (Escola de la Dona-Diputació de Barcelona), Inma Vilatersana, Jordi Vallespir (UIB), Antoni Tort (UVIC), Joan M. Senent (UV), Francesca Salvà (UIB), Manuel Rodríguez (UV), José Ignacio Rivas (UMA), Piergiorgio Reggio (UNICATT), Cruz Prado (ULASALLE), Anna Maria Piussi (UNIVR), Agustí Pascual (UV), Isabel Redaño Francés

(IPF), Sebas Parra (UdG), Josep Mª Navarro i Cantero (LFCOOP), Peter Mayo (UM), Vicent Mas (UA), Ángel Marzo (UB), Manel Martí Puig (UJI), Fernando Marhuenda (UV), Fernando López Palma (UB), Licinio C. Lima (UMINHO), Colin Lankshear (JCU), Michele Knobel † (MSU), Francese Hernández Dobon (UV), Francisco Gutiérrez † (ULASALLE), Anna Gómez (UVIC), Paula Guimaraes (UL), Rosa M. Falgás (ACEFIR), Pep Lluís Grau, Gloria Díaz (UB), Joan Colomer (UdG), José Clovis Azevedo (Centro Universitário Metodista IPA), Rafa Castelló (UV), Isabel Carrillo (UVIC), Marián Aleson Carbonell (UA), Xavier Besalú (UdG), Antonio Benedito (UV), José Beltrán Llavador (UV), Clara Arbiol González (UV), Vicent Aparicio (UV), Marina Aparicio Barberán (IPF), Consol Aguilar (UJI), David Abril (UIB), Loris Viviani (IPF), Mariola Aparicio Cortés (EOI Xàtiva), Mercè Morey (UIB), Diego Morollón (IPF), José R. Belda Medina (UA).

Correcció i traducció
Joaquín Martínez Ortiz

Disseny i maquetació
gap

Quaderns d'Educació Contínua ★ 46

Títol: Sense títol

Autor: Mijo Miquel

Tècnica: digital

Dimensions: 210x210 mm

Any: 2021

Quaderns d'Educació Contínua. Nova etapa Redacció, secretaria i administració:

C/. Sant Agustí, 7 • 46800 Xàtiva
tarepa.pv@gmail.com

ISSN: 1575-9016

ISSN: 2605-1796 (digital)

Dipòsit legal: V-5125-2000

Revista indexada en GeoDatos: Indexador de Geografia e Ciències Socials
<http://www.dge.uem.br>

(Quaderns d'Educació Contínua
no es fa responsable de les opinions
dels col·laboradors de la revista.)

Associació de Persones
Adultes Participants
CPPFAFRANCESCOSBOSCHIMORATA

L'ULLAL Edicions

TAREPA - PV
Taller per a l'Acció Renovadora
de l'Educació Permanent d'Adults

IPF: Institut Paulo Freire • UV: Universitat de València • UdG: Universitat de Girona • UVIC: Universitat de Vic • UJI: Universitat Jaume I de Castelló • UA: Universitat d'Alacant • ACEFIR: Associació Catalana per l'Educació, la Formació i la Recerca/Associació Europea d'Educació d'Adults • UB: Universitat de Barcelona • FDC: Desenvolupament Comunitari • UIB: Universitat de les Illes Balears • UM: Universitat de Malta • UMINHO: Universitat del Minyo • UNIVR: Universitat de Verona • ULASALLE: Universidad de La Salle • UNICATT: Universitat Catòlica de Milà • UMA: Universitat de Màlaga • UL: Universitat de Lisboa • JCU: James Cook University • MSU: Montclair State University • LFCOOP: La Fàbrica Cooperativa

carpeta

La nova edat fosca

Daniel Tomás Marquina i Marina Pastor Aguilar • 7

De la distòpia tecnològica a la formació ciutadana en xarxes: jugar, pensar, actuar

Enric Senabre Carbonell • 22

Els efectes possibilitadors de la tecnologia en la vida diària: dos casos d'ús quotidià de dispositius digitals

Michele Knobel i Colin Lankshear • 33

contínua

L'explosió digital de l'inconscient

Franco Berardi • 43

persones, territoris i experiències

Cada vegada més 'Videodrome'

Loris Vivini • 53

Modalitat semipresencial als Centres d'Educació de Persones Adultes de les Illes Balears. Resposta eventual a la pandèmia o proposta de futur?

Sebastià Vicens Prohens • 63

L'art de parlar, l'art d'aprendre llengües als centres de formació d'adults

CFA Pere Calders, J. Maria Planas Muela, Montserrat Moral Vinyoles • 72

L'esperança com a punt d'inici del sentir i el sentit del caminar cap a un horitzó de canvi. Grup de Dones de l'Escola de la Pau del Casal Claret de Vic

Marta Tàpia Masegosa • 81

Flipped Classroom com a ferramenta didàctica en Formació Professional Bàsica en Centres d'Educació d'Adults

Patricia Martínez Cano • 90

Repensant les tecnologies de l'aprenentatge i el coneixement des d'un centre municipal d'FPA

Yolanda Corella Llopis, Marta Malet Carol i Milagros Grau Alepuz • 99

investigació

La utilització de les actuals tecnologies en l'educació: un canvi de paradigma o una paradoxa a reconciliar?

Agustí Pascual Cabo • 115

arxiu

dialogica

Pandèmia i connectivitat: l'experiència de la Universitat Popular de València

Isabel Lozano Lázaro i tot el seu equip humà • 125

fotografia • 133

webs

L'alfabetització digital i pensament crític front a la desinformació • 135

Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitze el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i cursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

dialogica

Pandèmia i connectivitat: l'experiència de la Universitat Popular de València

Isabel Lozano Lázaro, presidenta de l'Organisme Autònom Municipal de la Universitat Popular, i tot el seu equip humà, compostat per la direcció, el personal administratiu, tècnic i formador

Em permetreu que comence este article fent una breu referència als orígens i context de sorgiment de la Universitat Popular de València, per entendre la inspiració i vocació que la guia en l'actualitat.

La Universitat Popular de València impulsada per Blasco Ibáñez, amb el seu primer curs inaugural a l'any 1903, recull un llegat, que es fonamenta en la voluntat d'estendre la cultura a totes les classes socials -especialment pensant en treballadors i treballadores, que difícilment podien arribar a les aules de la Universitat de València-, en el foment d'una capacitat crítica, en una democràcia participativa amb una ciutadania informada i conscient, activa políticament, en el laïcisme i la llibertat com a valor present a l'ensenyament i a la ciència, i en la divulgació del coneixement científic, del que tants mestres il·lustres va gaudir l'alumnat de la Universitat Popular.

“Un terreno nuevo, donde todos puedan entrar, donde se presente la enseñanza con ropajes de fiesta y se sirva la ciencia como una diversión. La Universidad Popular será todas las noches algo así como un teatro libre y gratuito de la enseñanza”, escrivia Blasco Ibáñez a *El Pueblo* en gener de 1903.

El llarg recorregut de la Universitat Popular de València, una de les primeres de l'Estat espanyol, ha comptat amb il·lustres ponents com Unamuno, Max Aub, Roberto Araujo, Jorge Nicolai, Fernando Ramón Ferrando, José María Ots Capdequí, Carles Salvador, Nicolau Primitiu, Enric Valor, Francesc Almela i Vives, Juan Renau...

En la seua trajectòria ha enregistrat períodes d'una activitat digna d'atresorar en la nostra memòria col·lectiva i fer valdre com una fita gran de la història de la nostra ciutat, etapes de silenci com la dictadura franquista i cursos vegetatius com els més recents.

Des de la seua inauguració a 1903 i fins al curs 1931-32, l'activitat de la Universitat Popular va ser intermitent, amb períodes de gran activitat i altres de descens de la freqüència de conferències, però es mantenia viva. A partir del curs 1931-32 va ser la FUE (Federación Universitaria Escolar) qui va organitzar la Universitat Popular de València, canviant, no tant el seu enfocament general, com a qui anava dirigida, ara estrictament al proletariat i amb classes impartides pels estudiants universitaris. Este va ser un període d'efervescència que caldrà recuperar i fer valdre i, fins i tot, amb totes les dificultats sobrevingudes a la guerra, l'activitat de la UP es va mantenir com se'n va poder. Però amb la fi de la guerra va seguir una llarga etapa de silenci absolut fins al 1984, en què l'Ajuntament de València va aprovar un projecte d'Escoles Populares, que des del seu inici es va conèixer com Universitat Popular de Valencia.

Cent díhuit anys després, l'Ajuntament de València està plenament compromés amb l'impuls dels plantejaments fundacionals de la Universitat Popular de València, hereva d'unes idees que han sobreviscut al pas del temps i d'unes persones que han sabut valorar-les i lluitar per la cultura, la llibertat i l'educació en benefici de totes i tots.

Als seus estatuts actuals, la Universitat Popular de l'Ajuntament de València es defineix com un projecte municipal de desenvolupament cultural, la finalitat del qual és promoure la participació social i la millora de la qualitat de vida dels ciutadans i ciutadanes, a través de l'educació continua, la dinamització sociocultural i la intervenció social.

Uns objectius molt ambiciosos que tractem de concretar en:

- Facilitar l'adquisició de les eines bàsiques de lectoescriptura i càlcul, imprescindibles per a la comprensió i per a valdre's en la societat en la qual habitem i factor elemental d'integració social.
- Potenciar el desenvolupament personal i col·lectiu de les persones participants, afavorint i possibilitant l'adquisició de nous coneixements o l'actualització dels adquirits en la seua etapa de formació inicial; l'expressió de la seua creativitat artística, musical, literària o corporal.
- Facilitar l'accés de la ciutadania als béns, recursos i serveis educatius, culturals i socials que li ofereix el seu entorn, establint, a més, iniciatives per a im-

pulsar i difondre les produccions culturals desenvolupades per les persones que es vinculen a la Universitat Popular.

- Fomentar la formació d'actituds individuals ètiques i actives sobre les problemàtiques socials, i especialment, la desigualtat i l'exclusió, motivant per a aquesta acció solidària, el voluntariat, etc. o qualsevol forma de participació activa per aconseguir la igualtat d'oportunitats.
- Sensibilitzar per a l'adquisició d'hàbits de vida saludables, el respecte al medi ambient, i el consum sostenible.
- Fomentar la vertebració social i cultural de la ciutat i els seus barris, reforçant el teixit associatiu ciutadà i la seua capacitat d'intervenció i participació en l'esdevenir diari de la comunitat.
- Així com afavorir el coneixement i sensibilitat per la cultura popular i els trets culturals propis de la nostra Comunitat i la nostra ciutat.

Per vehicular estos objectius se segueixen tres línies d'actuació:

- a) *Activitats de cicle llarg*: La realització d'una programació d'activitats formatives a cada centre, de tipus curs o taller i amb caràcter no reglat, de cicle llarg –de setembre a juny-.
- b) *Coordenades. Aules Obertes*: La realització d'una programació d'activitats formatives a cada centre, de tipus monogràfic, tallers, conferències, de diferent format, duració i temàtica, sota el programa “Coordenades. Aules obertes”.
- c) *CulturUP*: La realització paral·lela d'una programació d'actes educatiu-culturals, que consisteix en: visites a exposicions, museus, concerts, representacions teatrals, etc.; eixides en grup fora de la ciutat.

Després de més de 6 anys amb la responsabilitat política de gestionar la Universitat Popular, tinc ben clar que es tracta d'un dels espais més valuosos a la ciutat de València. He pogut comprovar de primera mà, no només la funció de promoció educativa i cultural i el seu impacte quantitatiu i qualitatiu, sinó, especialment, la seua increïble capacitat per teixir xarxes de col·laboració amb tot tipus d'institucions, així com d'entitats socials, veïnals i culturals dels més de trenta barris i pobles de la ciutat en els quals està present. I, ara, descriuré el que per a mi representa la aportació més valuosa de totes: l'oportunitat que dóna a les persones que s'apropen a ella per iniciar processos de desenvolupament personal i de connexió amb altres, que suposen autèntiques revolucions vitals.

És una constant rebre de primera mà el testimoni de moltes persones participants, especialment dones, que em conten com la Universitat Popular els ha “*salvat la vida*”, literalment. Dones, i alguns homes, que estaven en un moment personal es-

tancat, en processos de dol, de depressió o ansietat, de pèrdua de sentit de les seues vides i havien trobat en les classes i les activitats de la UP, un espai d'estímul intel·lectual i artístic, una xarxa de relacions personals que els havia tornat el goig de viure. Persones que han trobat segones i terceres oportunitats per aprendre, per desenvolupar talents o aficions als que la vida no els havia permès dedicar-se... fins ara. També per sentir que són importants i que han d'assumir responsabilitats socials, perquè la seua acció individual i col·lectiva és poderosa i impacta en la vida d'altres persones. Que eixe és el motor de l'acció transformadora que pot generar canvis socials i culturals cap a una societat més justa, sostenible i democràtica. “Açò ho hauria de receptar el metge. Menys pastilles i més UP!”, em diuen, amb els ulls brillants i una contundència fruit de l'experiència pròpia.

Doncs bé, la pandèmia mundial per la covid-19, ha estat una prova de foc per al quasi centenar de formadores i formadors i les milers de participants, que ens ha reafirmat i enfortit en els nostres objectius i ha donat bona mostra de la capacitat de la Universitat Popular de València per adaptar-se i reinventar-se davant situacions crítiques.

Només decretar-se el confinament a l'any 2020, l'equip de la Universitat Popular pren la decisió de mantindre l'activitat i contacte amb l'alumnat posant en marxa diferents eines que van de les classes online a les videoconferències en grups de 4 per *Whatsapp*, propostes d'activitats per missatges de xat, a les cridades telefòniques individualitzades, amb l'objectiu de trencar qualsevol possibilitat d'aïllament de les persones participants, superant l'esclatxa digital existent per les dificultats d'accés a les noves tecnologies d'una part d'elles. Davant la diversitat de situacions, els equips dels més de 30 centres UP a la ciutat, desenvoluparen tot un ventall d'estratègies adaptades a les possibilitats de cadascuna de les persones que formen part de la comunitat UP i, fins i tot, es van obrir els recursos a la resta de la ciutadania, per a donar resposta a la situació excepcional de crisi sanitària i social a causa del coronavirus.

Es van oferir classes online a través de plataformes digitals per als qui han tingut accés a internet i equips informàtics, però també s'han realitzat classes i contactes per videoconferència en grups de 4 persones per als qui no tenien accés a plataformes online, o s'han enviat propostes d'activitats o enllaços a recursos en missatges per *Whastapp* per als qui no tenen accés a videotelefonades. Fins i tot s'ha utilitzat el *messenger de Facebook* per a arribar als qui només podien utilitzar aquesta eina o, quan ha sigut l'única via possible, s'ha recorregut a telefonades individualitzades. En altres casos, formadors i formadores de diferents activitats han ofert classes en directe des de *Youtube*, especialment les de gimnàstica i balls, o han gravat en vídeo tutorials o classes per a seguir en el moment en què es desitge amb posterioritat.

Totes aquestes iniciatives han propiciat enriquidores trobades que han permès veure's, compartir impressions, riure i desconnectar de la realitat del confinament, a

més d'aprendre i mantindre el contacte amb formadors i amb la resta de companys i companyes dels grups d'activitat.

La resposta va ser molt satisfactòria tant per a les persones participants com per a les professionals de la Universitat Popular. Com assenyalava la formadora Mª Carmen Marco, *“la gent ens va obrir les seues cases i el seu cor, la participació sigué molt activa, es va produir un intercanvi enriquidor d'idees, imatges, treballs i emocions, en el qual hem après totes i tots”*.

Encara que la pàgina web de la Universitat Popular (universitatpopular.com) va ser un punt central en el qual es reuniren les propostes de tota esta programació excepcional per a fer-les accessibles als qui disposaven d'accés a internet i un equip, ja siga ordinador, tauleta o mòbil, la resposta de la Universitat Popular a la pandèmia fou capaç d'arribar fins a l'últim racó on alguna persona participant de la UP es mantenia desconnectada de les noves tecnologies o amb dificultats importants d'accés. D'esta manera, a més de tractar de complir objectius de formació, va aconseguir complir un dels objectius clau de la Universitat Popular, l'impuls de la participació social, en ser capaç de mantindre a la seua comunitat no sols vinculada i activa en la connexió amb els grups i centres, sinó activa en projectes col·lectius de participació social i de ciutat que s'han impulsat, com mostren, per exemple, els més de 500 dibuixos i pintures rebuts de la proposta #PintaDesDeLaFinestra en el marc del programa #UPaCasa, o la important repercussió de la pàgina d'accés a recursos culturals gratuïts i online #GestiónCultural, entre altres iniciatives.

Paga la pena detenir-nos un moment en la iniciativa #PintaDesDeLaFinestra per la seua singularitat i extraordinari resultat, plantejada pels formadors i formadores de diferents activitats d'arts de tots els centres i llançada per a la participació de tota la ciutat, consistent en observar des de la finestra de casa durant el confinament total i realitzar un dibuix o pintura de la vista, per tal de compondre un mosaic de la ciutat de València des de les finestres. El resultat va ser més de 500 propostes artístiques i la realització d'un catàleg amb una selecció de 200 obres, realitzada pel formador de Pintura i Dibuix Lalo Jiménez, que pot ser visitada en <https://universitatpopular.com/va/final-de-curso-2019-2020/catalogo-pintadesdelafinestra/>

Tornant a l'abast de l'esforç d'esta aposta col·lectiva per continuar “juntetes i en contacte”, podem destacar el cas d'una participant sordmuda amb la qual es comunicà mitjançant videotelefonada per *Whatsapp* i comunicació per llengua de signes, o el d'una altra de 91 anys sense *Whatsapp*, amb la qual es mantingué el contacte per telèfon. Són només alguns exemples de com va respondre una comunitat formada per diversos milers de participants a la ciutat de València davant el repte de no deixar a ningú enrere.

Durant el confinament total de 2020 també es va elaborar una revista digital per part de l'equip de Comunicació i Gestió Cultural de la Universitat Popular, amb el recull

de tota l'activitat online del programa virtual #UPaCasa realitzada per part del personal formador de totes les àrees i els resultats d'estes activitats. La revista va significar una tasca titànica de recopilació d'informació i imatges de prop d'un centenar de formadors i formadores i d'activitats de 31 centres, classificar-la i realitzar una labor d'ordenació, redacció de textos que sintetitzaren diferents activitats, traducció dels textos, ordenació i selecció de fotografies, disseny de la publicació, maquetació i revisió, a més de la posterior elaboració de recursos per a la difusió en el web i xarxes socials, sense acudir a contractacions externes a la Universitat Popular i realitzat amb els recursos propis disponibles a casa i en situació de pandèmia (amb menors confinats a l'espai domèstic també).

La publicació tracta d'analitzar i mostrar els processos d'aprenentatge, creixement personal i participació social que es varen donar en les activitats i les iniciatives impulsades pels professionals de la UP per a comunicar el valor dels seu important treball en moments tan difícils, i es pot consultar en <https://universitatpopular.com/va/final-de-curso-2019-2020/revista-digital/>

Per últim, em detinc a analitzar l'ús de les xarxes socials i del web de la Universitat Popular de València, ja que han sigut clau durant el confinament per a facilitar a la ciutadania l'accés a les activitats *on line*. El 25 de març de 2020, la UP va llançar públicament a les xarxes socials el programa #UPaCasa, amb la primera iniciativa en format virtual, "Pinta des de la finestra". Des d'aquell moment, el servei de Comunicació ha creat més de 60 entrades web dels diferents projectes per a donar accés a les activitats des de casa. El nombre de visites al web, d'interaccions i de persones seguidores de les nostres xarxes s'incrementà exponencialment.

En tan sols uns pocs dies, la pàgina web d'#UPValència es va transformar per allotjar les noves propostes virtuals de formació i animació sociocultural. En el primer mes de confinament, el número de visites al web es va incrementar en un +196% en relació al mes anterior i de març a juny es van enregistrar més de 80.000 visites. En els tres mesos de l'estat d'alarma, sols el canal de *Youtube* de la Universitat Popular de València va registrar més de 20.000 visualitzacions.

A més, la UP va arribar molt més enllà del seu alumnat. Un 47% de les persones visitants del web eren noves i les visites no es varen dirigir exclusivament als continguts d'#UPaCasa sinó que consultaren també la nostra programació presencial, és ha dir, que han volgut saber més de nosaltres. La via majoritària d'accés al web fou, en primer lloc, *Facebook* i, en segon lloc, el web de l'Ajuntament de València.

El principal dispositiu d'accés al web fou el telèfon mòbil, molt per davant de l'ordinador o la tauleta. A més de visites des de València i altres llocs d'Espanya, el web de la UP va rebre visites d'EEUU, França, Mèxic i Xina. La pàgina de Facebook de la Universitat Popular de València va publicar, durant el confinament total, més de 200 entrades i sols el primer mes d'estat d'alarma les publicacions arribaren a prop de 90.000 visualitzacions.

El creixement del nombre de seguidors o seguidors en xarxes ha sigut de més de 100 noves cada mes. I sols en l'última setmana del curs va haver més de 2.000 interaccions, és a dir, comentaris, indicacions de "M'agrada" o comparticions de continguts.

Per últim, algunes conclusions d'esta complicada etapa i que ens reorienten cap al futur. La primera, la importància d'abordar amb més intensitat l'esclatxa digital que existeix entre els nostres participants, tenint en compte que el 45% són persones de més de 64 anys. Amb la suspensió de les classes presencials després dels Nadals de 2020, el personal formador dels centres de la Universitat Popular van encetar iniciatives per mantindre actius els vincles amb la comunitat de participants i dinamitzar activitats i projectes en línia a través de diferents eines i canals, entre elles el *Teams*, una plataforma en la que, des d'inici de curs 2021-2021, i en previsió de possibles nous confinaments, es va enregistrar a totes les persones matriculades, perquè, en qualsevol moment, pogueren aprofitar este entorn online amb el seu grup d'activitat. Així, progressivament, han fet una tasca d'alfabetització digital, facilitant a les participants l'aprenentatge d'estes noves ferramentes i practicant en les sessions de classe online, per a reduir la bretxa d'accés a les noves eines virtuals i desenvolupar classes i propostes de formació i animació sociocultural de manera virtual fins que la situació sanitària va permetre tornar presencialment als centres el 3 de març de 2021.

Igualment, es van desenvolupar als mesos de març i abril de 2021, dos tallers gratuïts d'alfabetització digital exclusivament per a dones, en el marc dels projectes finançats a càrrec del IRPF per la Federació Espanyola d'Universitats Populares, amb dos modalitats: Iniciació des de zero (3 grups) i Millora d'habilitats per a l'àmbit professional (3 grups), amb 10 hores de formació i impartits per les periodistes Pilar Almenar i Laura Bellver als centres d'Aiora, Benicalap i Ribes Espai. Per al curs d'iniciació no era necessari cap coneixement previ i l'activitat estava pensada per a començar des dels coneixements més bàsics que es necessiten per a navegar i usar aplicacions fonamentals, com ara sol·licitar cita prèvia en el centre de salut o participar en una videoconferència amb la família, enviar *mails*, veure pel·lícules en línia, saber com connectar-se a un curs en línia o visualitzar vídeos, xarrades o recursos culturals en internet, entre altres. Continuarem treballant en esta línia, per estendre al màxim la capacitat de totes les persones per moure's en el món digital, especialment d'aquells col·lectius que tenen una especial dificultat per accedir-hi, com la gent major, la gent en situació d'exclusió social o amb alguna discapacitat.

Una segona conclusió és confirmar que quan un grup humà està motivat i compromès amb la tasca social i transformadora que desenvolupa, tot és possible. El meravellós equip que forma la Universitat Popular de València, ha estat capaç de donar resposta ràpidament, i des de casa, a la situació d'emergència, amb una renovació total de la programació d'activitats per a mantenir-se junt a la gent i no deixar cap persona aïllada. Eixe equip ha demostrat saber adaptar-se a qualsevol context i crear propostes exitoses de

participació social, formació i animació sociocultural, però sobre tot xarxes de suport i de relació en els veïnats dels diferents barris de la ciutat -una trentena- on estan ubicats els seus centres, utilitzant els recursos i mecanismes que han tingut en cada moment a disposició. Estes xarxes, que han anat teixint-se primer als encontres que l'activitat de la UP propicia als seus centres, han mostrat, en moments crítics com esta pandèmia, la seua valuosa funcionalitat social. I, com sempre, les persones no ens han deixat de sorprendre i ens han donat per resposta una participació multitudinària a les diferents propostes.

Sens dubte, la Universitat Popular és una de les institucions més connectades a les vides de les participant, com ha demostrat en els moments tan difícils que hem viscut durant la pandèmia. I la resposta multitudinària de la ciutadania a les diferents propostes demostra que el que necessiten les persones són respostes i recursos de proximitat, a escala humana.

El nostre compromís és continuar aprofundint en un model de funcionament obert i connectat amb la ciutat, amb les entitats socials, culturals i veïnals dels barris i les seues lluites, amb totes les institucions i projectes que busquen informar, sensibilitzar i transformar la societat des dels valors de la defensa dels drets humans, de les llibertats i de la igualtat d'oportunitats, treballant en el nostre dia a dia amb la convicció que des de la cultura i les expressions artístiques es pot arribar al cor i a la ment de la gent i generar canvis personals i socials significatius.

En eixe camí, ens ajudarem de qualsevol eina tecnològica i digital que ens facilite arribar als objectius. Ja estem donant passos en eixe sentit des de fa uns anys, per agilitzar la tasca de gestió administrativa i econòmica, com va ser la introducció de la matrícula online, però també a l'hora de millorar el treball dels equips de direcció i formadors i formadores dels centres. És cert que molta gent necessita acompanyament, perquè per la seua edat o situació personal moltes vegades té dificultats per fer qualsevol gestió online o per utilitzar les xarxes socials digitals. Per tant, cal que reforcem la formació en allò que s'anomena l'*alfabetització digital*, perquè hui en dia significa augmentar l'autonomia (i també autoestima) de les persones majors o amb alguna discapacitat, per relacionar-se amb les administracions, tramitar qualsevol sol·licitud, informar-se o, inclús, relacionar-se amb amistats o familiars amb els quals, per diferents motius, no poden fer-ho tan a sovint de manera presencial.

En definitiva, qualsevol mitjà que ens ajude a reflexionar i actuar col·lectivament en la millora de la nostra realitat personal i social, serà benvinguda. Per a la Universitat Popular de València, l'experiència viscuda durant la pandèmia ens reafirma en què les noves tecnologies, quan estan impregnades de contingut, projectes comuns i emocions, són aliades i generen noves capacitats i competències, inclús el descobriment de talents i passions, tant en les persones participants com en els formadors i formadores.

València, a 13 d'octubre de 2021

Revista semestral
hivern 2021 · Núm. 46
12 €

TAREPA - PV

Taller per a l'Acció Renovadora
de l'Educació Permanent d'Adults

L'ULLAL Edicions

